

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет психології
Кафедра педагогічної та вікової психології

СИЛАБУС
нормативної навчальної дисципліни

ПСИХОЛОГІЯ
(Основи психології.
Вікова, педагогічна та спеціальна психологія)

підготовки бакалавра

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
Спеціальності
016 Спеціальна освіта
(016.02 Олігофренопедагогіка)
Освітньо-професійна програма (спеціалізація)
Корекційна психопедагогіка та логопедія

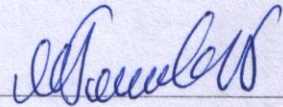
Силабус навчальної дисципліни Психологія (Основи психології), (Вікова, педагогічна та спеціальна психологія) підготовки бакалавра, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності: 016 Спеціальна освіта (016.02 Олігофренопедагогіка) Освітньо-професійної програми: (спеціалізації) *Корекційна психопедагогіка та логопедія*.

Розробник: Коць Михайло Онисимович, доцент кафедри педагогічної та вікової психології,
кандидат психологічних наук, доцент

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри педагогічної та вікової психології

протокол № 1 від 27 серпня 2021 р.

Завідувач кафедри: _____

(Гошовський Я. О.)

**I. Опис навчальної дисципліни
Психологія (Основи психології)**

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни За навчальним планом 2021 року
Денна форма навчання	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Нормативна Рік навчання __ 1 __
Кількість годин/кредитів 90/3	Спеціальність 016 Спеціальна освіта (016.02	Семестр __ 1-ий __ Лекції __ 20 __ год. Практичні __ 16 __ год
ІНДЗ: немає	Олігофренопедагогіка) Освітньо-професійна програма (спеціалізація) Корекційна психопедагогіка та логопедія Освітній ступінь бакалавр	Самостійна робота __ 48 __ год. Консультації __ 6 __ год.

Психологія (Вікова, педагогічна та спеціальна психологія)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни За навчальним планом 2021 року
Денна форма навчання	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Вибіркова Рік навчання __ 1 __
Кількість годин/кредитів 90/3	Спеціальність 016 Спеціальна освіта (016.02	Семестр __ 2-ий __ Лекції __ 20 __ год. Практичні __ 14 __ год
ІНДЗ: немає	Олігофренопедагогіка) Освітньо-професійна програма (спеціалізація) Корекційна психопедагогіка та	Самостійна робота __ 50 __ год. Консультації __ 6 __ год. Форма контролю: екзамен

	логопедія Освітній бакалавр	ступінь	
--	-----------------------------------	---------	--

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я, по батькові **Коць Михайло Онисимович**

Науковий ступінь **кандидат психологічних наук**

Вчене звання **доцент**

Посада **доцент кафедри педагогічної та вікової психології**

Контактна інформація: тел. 0506004587, e-mail: kotsmo67@gmail.com

Дні занять: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу. У навчальній дисципліні Психологія («Основи психології», «Вікова, педагогічна та спеціальна психологія») представлено теоретико-методологічні, практичні та вікові засади функціонування психіки та поведінки людини в нормі та з особливостями розвитку, психологічну специфіку освітньої діяльності.

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни Психологія («Основи психології», «Вікова, педагогічна та спеціальна психологія») є формування у майбутніх педагогів сучасного уявлення про психічні процеси, психічні стани та індивідуально-типологічні особливості особистості та їх вікову динаміку; природу, причини та профілактику конфліктів; психологічну специфіку освітньої діяльності педагога.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни Психологія («Основи психології», «Вікова, педагогічна та спеціальна психологія») є теоретична та практична підготовка студентів з питань:

- предмету психології як закономірностей розвитку і виявлення психічних явищ у житті та їх механізмів;

- розвитку психіки;
- виникнення та історичного розвитку людської свідомості;
- становлення наукового розуміння психічних явищ;
- сутності особистості, її рушійних сил розвитку та ідейної спрямованості;
- психології пізнавальної діяльності особистості;
- емоційно-вольової сторони діяльності особистості;
- індивідуально-психологічних особливостей особистості.
- психології навчання і виховання;
- патопсихологічної характеристики психічних процесів та патопсихологічного розвитку як фактору девіантної поведінки.

3. Результати навчання (Компетентності)

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів дефектології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-8. Здатність працювати в команді.

ЗК-9. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК-10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК-11. Здатність орієнтуватись у соціокультурних, освітніх, лінгвістичних аспектах країн Європейського співтовариства, Америки та ін.; використовувати іноземну мову в різних ситуаціях професійного й соціального спілкування, самонавчання та фахового зростання.

ЗК-12. Здатність ефективно вирішувати завдання щодо збереження і зміцнення здоров'я (фізичного, психічного, соціального та духовного) як власного, так і оточуючих.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК-1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами.

СК-3. Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.

СК-7. Здатність дотримуватися вимог до організації корекційно-розвивального освітнього середовища.

СК-8. Готовність до діагностико-консультативної діяльності.

СК-9. Здатність застосовувати теоретичні, емпіричні методи психолого-педагогічного дослідження, статистичні методи обробки отриманої інформації, визначати достовірність результатів дослідження.

СК-10. Здатність до системного психолого-педагогічного супроводу сім'ї, яка виховує дитину з особливими освітніми потребами.

СК-11. Здатність дотримуватися основних принципів, правил, прийомів і форм суб'єкт-суб'єктної комунікації.

СК-12. Здатність організовувати дитячий колектив, створювати в ньому рівноправний клімат і комфортні умови для особистісного розвитку вихованців та їхньої соціальної інтеграції.

СК-13. Здатність будувати гармонійні відносини з особами з психофізичними порушеннями, їхніми сім'ями та учасниками спільнот без упередженого ставлення до їх індивідуальних потреб.

СК-14. Здатність до роботи із спільнотою – на місцевому, регіональному, національному, європейському і більш широкому глобальному рівнях з метою формування толерантного, гуманного ставлення до осіб з особливими освітніми потребами, розвитку здатності до рефлексії, включаючи спроможність обдумувати як власні, так й інші системи цінностей.

СК-15. Здатність аргументовано відстоювати власні професійні переконання, дотримуватись їх у власній фаховій діяльності.

СК-16. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

СК-18. Здатність будувати педагогічні й соціальні стосунки на основі загальнолюдських та національних цінностей; поєднувати сучасну спеціальну та інклюзивну освітню практику з глибоким осмисленням теорій і технологій видатних педагогів, психологів, лікарів, філософів.

Програмні результати навчання (ПРН):

РН2. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти.

РН3. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань.

РН6. Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з особливими освітніми потребами з врахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей.

РН12. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності дитини з особливими освітніми потребами.

РН13. Володіти методиками сприяння соціальній адаптації осіб з особливими освітніми потребами, їхньої підготовки до суспільної та виробничої діяльності

PH15. Застосовувати у професійній діяльності сучасні універсальні та спеціалізовані інформаційні системи та програмні продукти; бібліотечні ресурси та технології, зокрема електронні; спеціальну апаратуру та інструменти

PH 18. Знати природу психічних явищ, ідентифікувати психологічні проблеми, розуміючи закономірності розвитку і функціонування психічних явищ в контексті вирішення професійних завдань у корекційній роботі з дітьми з інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями.

PH 22. Володіння базовими уявленнями про основи філософії освіти, психології, педагогіки, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації осіб з особливими освітніми потребами; здатність брати участь у професійних дискусіях та інтерактивних обговореннях, логічно аргументуючи власну точку зору.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		Лекц.	Практ.	Конс.	Сам. роб.	Форма контролю/ Бали
1	2	3	4	6	7	
Змістовий модуль 1. Психологія (Основи психології)						
Тема 1. Вступ до психології	8	2	-	1	5	2 ДС, Р
Тема 2. Психічні явища особистості та емоційно-вольові процеси	10	2	2	1	5	2 ДС, Р
Тема 3. Формування особистості. соціалізація особистості	10	2	2	1	5	2 ДС, Р
Тема 4. Типові особливості особистості. Темперамент	10	2	2	1	5	2 Р, ДБ
Тема 5. Характер. Типологія характерів	10	2	2	1	5	2 Р, ДС
Тема 6. Спілкування і діяльність	10	2	2	1	5	2 Р, ДБ
Тема 7. Потребово-мотиваційна сфера особистості	9	2	2	-	5	2 Р, ДС
Тема 8. Емоційно-вольова сфера особистості	9	2	2	-	5	2 Р, ДС
Тема 9. Природа конфліктів, їхні функції та профілактика	8	2	2	-	4	2 Р, ДБ
Тема 10. Формування здорового способу життя особистості	6	2	-	-	4	2 Р, ДС
Разом за змістовим модулем 1	90	20	16	6	48	20
Змістовий модуль 2. Психологія (Вікова, педагогічна та спеціальна						

психологія)						
Тема 11. Характеристика психічного розвитку дитини (за умов типового та порушеного розвитку)	7	2	-	-	5	2 Р, ДС
Тема 12. Психологія дошкільного дитинства	9	2	2	-	5	2 Р, ДС
Тема 13. Психологія молодшого школяра	9	2	2	-	5	2 Р, ДБ
Тема 14. Психологія підлітка	9	2	2	-	5	2 Р, ДБ
Тема 15. Психологія ранньої юності та віку дорослості	10	2	2	1	5	2 Р, ДС
Тема 16. Психологія навчання	10	2	2	1	5	2 Р, ДС
Тема 17. Психологія виховання.	10	2	2	1	5	2 Р, ДС
Тема 18. Психологія вчителя	10	2	2	1	5	2 Р, ДБ
Тема 19. Патопсихологічна характеристика психічних процесів	8	2	-	1	5	2 Р, ДС
Тема 20. Патопсихологічний розвиток як фактор девіантної поведінки	8	2	-	1	5	2 Р, ДС
Разом за змістовим модулем 2	90	20	14	6	50	20
Модульні контрольні роботи						60
Екзамен						60
Усього годин/балів	180	40	30	12	98	100

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання

1. Основні галузі психологічних знань.
2. Експериментальні методи дослідження особистості.
3. Психічний детермінізм. Свідоме, передсвідоме, несвідоме.
4. Концепція структури і розвитку особистості О.М. Леонтєва
5. Теорія соціального навчання.
6. Вітчизняна психологія особистості.
7. Основні психологічні характеристики поведінки. Квадрат. Трикутник: Прямокутник. Коло. Зигзаг.
8. Типи людей та «локус контролю».
9. Вплив темпераменту на ефективність професійної діяльності.
10. Методи діагностики типів темпераменту.
11. Психопатія.
12. Соціальні типи характерів за Е. Фроммом. Мазохіст-садист». «Руйнівник». Конформіст-автомат.
13. Головні відмінності діяльності людини від активності тварин.
14. Функціональні мотиви. Матеріальні мотиви.
15. Поняття активної життєвої позиції.
16. Засоби ефективної адаптації.
17. Проблеми психічного розвитку і становлення особистості.
18. Психічний і особистісний розвиток дитини до вступу в школу.
19. Психічний і особистісний розвиток молодшого школяра.
20. Проблема підліткового віку у життєвому циклі людини.
21. Психологічний та особистісний розвиток старшокласника.
22. Основні ознаки періоду зрілості.
23. Особистість вчителя в системі освіти і виховання.
24. Психологічна характеристика методів педагогічного впливу.
25. Проблема реалізації диференційованого підходу в навчанні.
26. Педагогічна діяльність як творчий процес. Особливості педагогічної творчості.
27. Загальна характеристика розладів психофізичного розвитку та їх причини.

28. Особливості розвитку, навчання при порушеннях слуху та зору.
29. Особливості навчання особистості при порушенні інтелекту, ЗПР.
30. Особливості навчання дітей при вадах мовлення.

6. Політика оцінювання

Усі заняття студент відвідує згідного розкладу навчального процесу. У випадку, коли студент має дозвіл на вільне відвідування, лекційний матеріал може опрацьовувати самостійно. Коли ж студент з певних об'єктивних причин не зміг бути присутнім на практичних заняттях та лабораторних роботах, він може їх відпрацювати під час індивідуальних занять.

Також враховується науково-дослідницька робота студента, публікації, участь у наукових конференціях, семінарах, круглих столах тощо.

Жодна з форм порушення академічної доброчесності (присвоєння чужих робіт чи ідей, плагіат, некоректне цитування та ін.) недопустима. За таких дій – адекватна реакція відповідно до таких нормативних документів:

- [«Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату»](#);
- [«Кодекс академічної доброчесності»](#).

7. Підсумковий контроль

Якщо студента не влаштовує оцінка і він бажає підвищити свій рейтинг, то він може виконати контрольну роботу, або підготувати реферат за тією темою, за якою недостатньо балів.

У випадку складання екзамену результати виконання модульних контрольних робіт анулюються. Екзамен може проводитись як в усній, так і у письмовій формі.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90-100	Відмінно
82-89	Дуже добре
75-81	Добре
67-74	Задовільно

60-66	Достатньо
1-59	Незадовільно

8. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Айсмонтас Б. Б. Педагогическая психология: схемы и тесты. Москва : Прейла, 2004. 208 с.
2. Бочелюк В.Й., Турубарова А.В. Психологія людини з обмеженими можливостями: Навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 264 с.
3. Гошовська Д. Т. Психологія та методика педагогічно-корекційного тренінгу [навч.-метод. посіб.]. Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі українки, 2012. 220 с.
4. Дегтяренко Т. М., Вавіна Л. С. Корекційно-реабілітаційна робота в спеціальних дошкільних закладах для дітей з особливими потребами: [Навчальний посібник]. Суми: ВТД "Універсальна книга", 2008. 302 с.
5. Костючик Н. С., Коць М. О. Теоретико-методичні засади навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами : навчально-методичний збірник. Луцьк : ПП. Іванюк В. П., 2015. 372 с.
6. Коць М. О. Психологія : методичні рекомендації до практичних занять. Луцьк : СНУ імені Лесі Українки, 2013. 29 с.
7. Коць М. О., Ятчук Т. М. Психолого-педагогічні засади корекції порушень особистісної сфери у підлітків з особливими освітніми. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Психологія»* : збірник наукових праць. Острог : Вид-во НаУОА, 2019. № 8. С. 42–46.
8. Коць М. О., Ятчук Т. М. Специфіка діагностики особистісної сфери підлітків з особливими освітніми потребами. *Психологія: реальність і перспективи* : збірник наукових праць Рівненського державного гуманітарного університету. Вип. 12. Упоряд. Р.В. Павелків, Н. В. Корчакова; ред.кол. : Р.В. Павелків, В.І. Безлюдна, Н.В. Корчакова. Рівне : РДГУ, 2019. С. 120-127.
9. Коць М. О. Професійне самовизначення як компонент соціалізації дітей з особливими потребами. *Соціалізація дітей з особливими потребами в навчально-реабілітаційному центрі* [Текст]: навчально-методичний посібник / упоряд. М. О. Коць,

О. І. Остапйовський, С. М. Демчук, Н. С. Костючик; за ред. Л. І. Волинець. Луцьк : ПП Іванюк, 2017. С. 358–430.

10. Ляшенко Т. Д., Бастун Н. А. Діти з затримкою психічного розвитку та їх навчання : навчальний посібник для педагогів і шкільних психологів: [Текст]. Київ : ІЗМН, 1997. 128 с.

11. Максименко С. Д. Загальна психологія: підручник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 272 с.

12. Миллер С. Психология развития: методы исследования. Санкт-Петербург: Питер, 2002. 464 с.

13. Мухина В. С. Возрастная психология: феноменология развития, детство, отрочество. 9-е изд. Москва: Издательский центр «Академия», 2004. 456 с.

14. Павелків Р. В., Цигипало О. П. Дитяча психологія. Київ: Академвидав, 2008. 346 с.

15. Потапчук Л. В. Педагогічна психологія: метод. рек. для студ. спеціальності "Психологія". Луцьк : РВВ "Вежа" Волин. держ ун-ту Ім. Лесі Українки, 2004. 90 с.

16. Психология человека от рождения до смерти. Полный курс психологии развития / Под ред. А.А.Реана. Санкт-Петербург: «Прайм-ЕВРОЗНАК», 2005. 416 с.

17. Савчин М. В., Василенко Л. П. Вікова психологія. 2-е вид. Київ: Академвидав, 2009. 360 с.

18. Савенкова Л.О. Психологія спілкування: навч. посіб. / [Л. О. Савенкова та ін.]; за заг. ред. Л.О. Савенкової; Держ. ВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». Київ :КНЕУ, 2015. 309 с.

19. Сорокин В. М. Специальная психология : учеб. пособие / под. научн. ред. Л. М. Щипицыной. Санкт-Петербург : «Речь». 2003. 216 с.

20. Стюарт-Гамильтон Я. Психология старения. 4-е изд. Санкт-Петербург : Питер, 2010. 320 с.

21. Хухлаева О. В. Психология развития: молодость, зрелость, старость. 3-е изд. Москва : Издательский центр «Академия», 2006. 375 с.

22. Вікова та педагогічна психологія [Текст] / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. Київ : Просвіта, 2001. 416 с.

23. Гнездилова О. Н. Психологические аспекты инновационной деятельности педагога. *Психологическая наука и образование*. 2006. № 4. С. 61–65.
24. Грищенко Л. И. Теория и методика воспитания: личностно-социальный подход : учеб. пособ. для студ. высш. учеб. заведений. Москва : Академия, 2005. 240 с.
25. Казанская В. Г. Педагогическая психология [Текст]. Санкт-Петербург : Питер, 2005. 366 с.
26. Кияновский А. И. Справочник по педагогической психологии. Херсон ; ХДУ, 2006. 216 с
27. Кононець М.О. Психологія конфлікту: комплекс навчально-методичного забезпечення підготовки бакалаврів всіх спеціальностей. Київ : НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського», 2017. 48 с.
28. Лисянська Т. М. Педагогічна психологія [Текст.] Київ : Каравела, 2009. 224 с.
29. Лозова В. І., Г. В. Троцко. Теоретичні основи виховання і навчання : навч. посіб. Харків : «ОВС», 2002. 400 с.
30. Матвійчук Т. Ф. Конфліктологія: навчально-методичний посібник. – Львів : «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2018. 76 с.
31. Ожогова Е. Г. Синдром “психического выгорания” в работе педагога и профессиональные стратегии поведения. *Психология и школа*. 2006. № 2. С. 107–120.
32. Подоляк Л. Г., Главник О. П. Основи педагогічної психології [Текст]. Київ : Главник, 2006. 112 с.
33. Поліщук В. М. Вікова і педагогічна психологія [Текст]. Суми : ВТД «Університетська книга», 2010. 352 с.
34. Савчин М. Здоров'я людини і духовний особистісний і тілесний виміри: монографія. Дрогобич :ПП «НОСВІТ», 2019. 232с.
35. Савчин М. В. Педагогічна психологія [Текст]. Київ : Академвидав, 2007. 424 с.
36. Семиченко В. А., В. С. Заслуженюк. Психологічна структура педагогічної діяльності. Київ : Вид.-поліграф. центр «Київ. ун-ет», 2001. 217 с.
37. Сергєєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасєка О.В. Загальна психологія : навч. посіб. Київ :«Центр учбової літератури», 2012 р. 296 с.
38. Степанов О. М. Педагогічна психологія [Текст]. Київ : Академвидав, 2011. 413 с.

Інтернет-ресурси

<http://psylib.org.ua/books/>

<http://www.nibu.kiev.ua/>

<http://psychologiya.org.ua/>

<http://psylib.org.ua/books/>

9. Перелік питань до екзамену

1. Поняття про психологію як науку. Галузі психологічної науки.
2. Методи науково-психологічного дослідження.
3. Методи психології та організація психологічного дослідження.
4. Місце психології в системі наук.
5. Структура і завдання сучасної психології.
6. Поняття про психіку.
7. Мозок і психіка.
8. Психіка і свідомість.
9. Поняття про відчуття. Характеристика окремих видів відчуттів.
10. Поняття про сприймання. Види сприймань. Сприймання простору, часу і руху.
11. Загальне поняття про пам'ять. Види пам'яті. Основні процеси пам'яті.
12. Поняття про мислення. Характеристика мислення як вищої форми пізнавальної діяльності.
13. Поняття про уяву. Характеристика основних видів уяви.
14. Поняття про діяльність. Види діяльності та їх характеристика.
15. Психологічна характеристика основних видів людської діяльності.
16. Поняття про волю. Вольові якості особистості.
17. Поняття про емоції та почуття. Форми переживання почуттів: афекти, стреси, настрої, фрустрація.
18. Поняття про темперамент. Характеристика основних типів темпераменту.
19. Темперамент і проблеми виховання.
20. Загальне поняття про характер. Формування характеру в різні вікові періоди.

21. Поняття про здібності. Види здібностей та їх розвиток.
22. Поняття особистості в психології. Структура особистості.
23. Розвиток самосвідомості в онтогенезі.
24. Періодизація психічного розвитку.
25. Поняття спілкування та комунікації.
26. Засоби та види спілкування.
27. Поняття про конфлікт. Види конфліктів.
28. Місце вікової психології в системі психологічної науки.
29. Спеціальна психологія та її галузі.
30. Співвідношення між віковою психологією та іншими галузями психології.
31. Поняття про вік людини; різновиди віку.
32. Періодизація психічного розвитку людини.
33. Методи вікової психології.
34. Педагогічна психологія та її галузі.
35. Методи педагогічної психології.
36. Педагогічна діяльність: характеристика та зміст.
37. Особливості проведення спостереження, експерименту, опитування та тестування з особами різного віку.
38. Основні умови психічного розвитку людини.
39. Сучасна періодизація психічного розвитку людини.
40. Етапи розвитку дитини у пренатальному стані.
41. Центральне психологічне новоутворення періоду новонародженого.
42. Криза народження та її характеристика.
43. Криза першого року життя: симптоми, шляхи подолання.
44. Центральні психологічні новоутворення немовлячого періоду.
45. Особливості пізнавальної сфери у ранньому дитинстві: сприймання, пам'ять, уява, увага.
46. Мовленнєвий розвиток у ранньому дитинстві. Егоцентричне мовлення. Білінгвізм.
47. Страхі та тривоги у ранньому дитинстві; їхні причини та різновиди.
48. Становлення Я-концепції у ранньому дитинстві.

49. Криза третього року життя: симптоми, шляхи подолання.
50. Страху та тривоги у пізньому дитинстві.
51. Взаємини з батьками і ровесниками у пізньому дитинстві.
52. Криза сьомого року життя: симптоми, шляхи подолання.
53. Центральні психологічні новоутворення пізнього дитинства.
54. Загальні тенденції формування особистості підлітків.
55. Криза підліткового періоду: симптоми, шляхи подолання.
56. Становлення Я-концепції в юнацькому віці.
57. Криза юнацького віку: симптоми, шляхи подолання.
58. Центральне психологічне новоутворення юнацького віку.
59. Кризи віку дорослості.
60. Загальна характеристика педагогічної діяльності.
61. Здібності в структурі суб'єкта педагогічної діяльності.
62. Структура педагогічних здібностей.
63. Характеристика основних функцій та педагогічних умінь.
64. Стили педагогічної діяльності
65. Розлади відчуття.
66. Розлади сприймання.
67. Розлади уваги.
68. Порушення пам'яті.
69. Розлади мислення.
70. Розлади інтелекту.
71. Порушення мовлення.
72. Порушення емоційної сфери.
73. Порушення волі.
74. Поняття про девіантну поведінку. Типи девіантної поведінки.
75. Причини формування девіантної поведінки. Форми вияву девіантної поведінки.